

ej må forska i det som är otillbörligt." Dessa Tertulliani ord blefvo mångas valspråk, vördades af mängden såsom ett gudomligt tänkespråk och sattes olyckligtvis i verket under seklers lopp. Man trodde sig kunna bestämma och begränsa de mysterier, hvilkas nyckel Gud förbehållit sig sjelf, och man stämplade som synd hvarje försök att lära dessa mysterier. Man fann människan redan nog hemmastadd i vetenskapen om världen, och man rådde henne att stanna eller att vända sina steg mot vissa metafysiska funderingars bottenlösa rymder. Ja, vetenskapen gick baklänges. Från den ena irringen till den andra kom man slutligen derhän, att den, som trodde på antipoderna, ställde sig i opposition emot uppenbarelsen och befläckade sig med kätteri, och att, tio sekler sednare, uttala den sorgligt minnesvärda domen öfver denne, för alltid ryktbare sjuttio-åring, hvars brott bestod i att på himlahalvvet hafva upptäckt bevisen för jordens rörelse. Men låtom oss med tystnad förbigå dessa fakta. Påminnom oss, att det i mensklighetens historia gifves kritiska tider, som utmärka folkens intellektuella och moraliska förfall, som tillkännagifva rikens undergång och som angifva förarbetet till nya menskliga öden. Den tidrymd, hvarom vi här tala, var en sådan period; den såg den romerska kolossen rasa som en sandhög; den gynnade tillträdet till kristendomens stora och sanna idéer, och den förberedde långsamt den nyare tidens bildning. Det var ett stillaständets tidevarf, en period af dvala, hvarunder människan hvilade sig, för att sedan med desto större kraft återtaga fullkomlighets-sträfvandet, hvilket hos människan aldrig dör. Lyckligt om under denna nyttiga hvila de, hvilkas uppgift det var att lemna exempel på och förbereda framåtskridandet, ej missbrukat sin makt, för att utbreda mörkret med samma hand, hvarmed de kunnat utså det renaste ljus ofvanefter! Vetenskapen glömdes öfver-